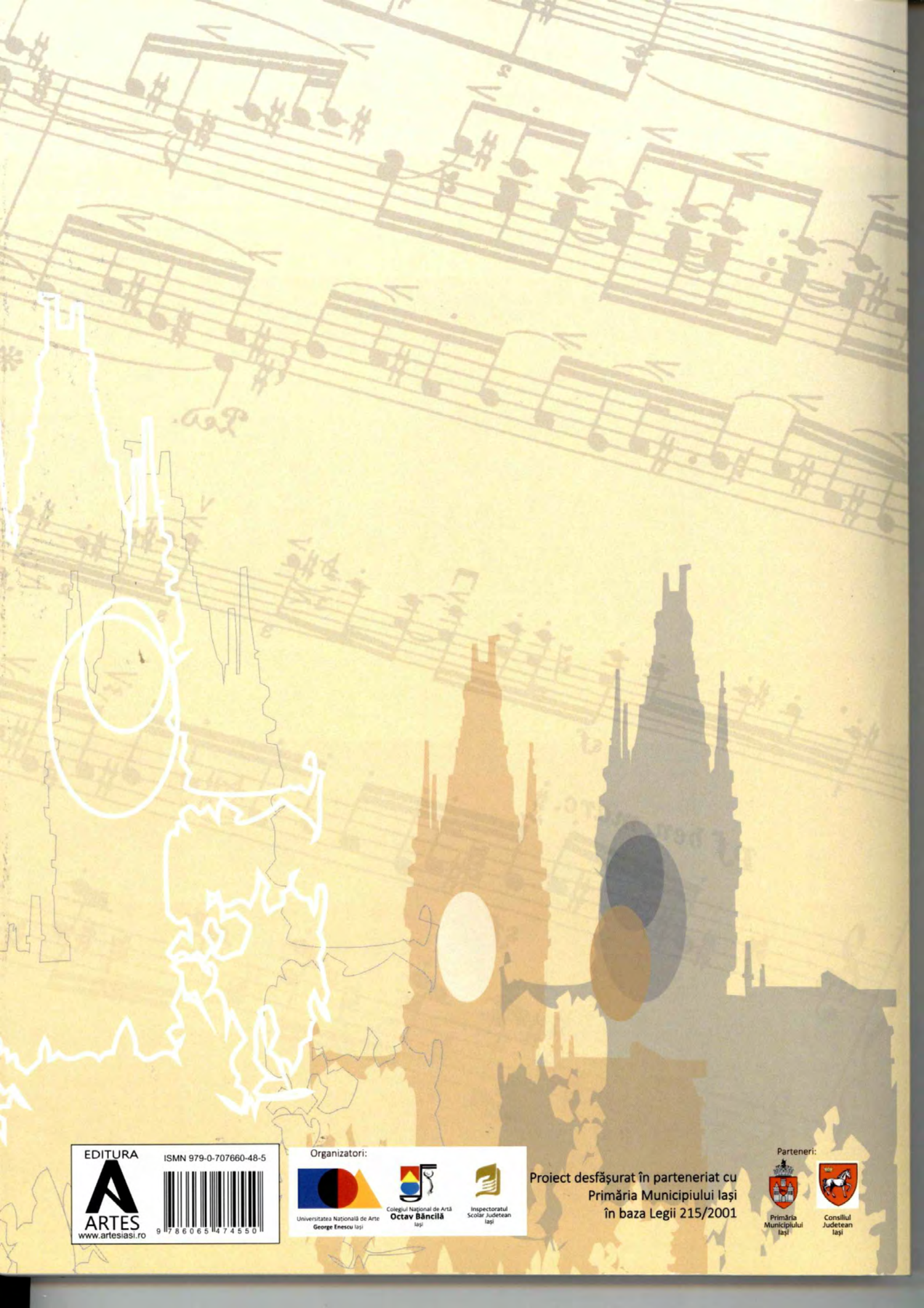

STUDII DE MUZICOLOGIE

15

Editura Artes
IAȘI – 2020

EDITURA

A

ARTES

www.artesiasi.ro

ISMN 979-0-707660-48-5

9 786065 474550

Organizatori:

Universitatea Națională de Arte
George Enescu Iași

Colegiul Național de Artă
Octav Băncilă
Iași

Inspectoratul
Școlar Județean
Iași

Proiect desfășurat în parteneriat cu
Primăria Municipiului Iași
în baza Legii 215/2001

Parteneri:

Primăria
Municipiului
Iași

Consiliul
Județean
Iași

CUVÂNT ÎNAINTE

*Să trimită lumină în întunericul din inimile oamenilor – iată datoria unui artist!*¹

Robert Schumann

Într-o lume caracterizată de relativism și perpetuă transformare, *Colocviul Național de Muzicologie* continuă să promoveze aceleași obiective formativ-educative care sunt în atenția noastră de mai bine de douăzeci de ani. Tema generică – *Arta sonoră și interdisciplinaritatea* a dat posibilitatea unor documentări, investigații istorico-științifice, didactice și structurale ale fenomenului muzical, de cele mai multe ori în context cu alte arte, științe, istorie, literatură, filosofie, matematică, informatică, coregrafie, cinematografie etc.

Partenerii acestui proiect sunt Colegiul Național de Artă „Octav Băncilă” Iași, în colaborare cu Inspectoratul Școlar Județean și Universitatea Națională de Arte „George Enescu” Iași – Facultatea de Interpretare, Compoziție și Studii Muzicale Teoretice, Centrul de Cercetare *Știința muzicii* și Editura *Artes*.

O atenție deosebită din partea coordonatorilor acestui proiect se îndreaptă către tânăra generație de participanți la lucrările colocviului: elevi, studenți, masteranzi, pentru că noi, cei care avem șansa de *a le modela mintea și sufletul*, ar trebui să ne concentrăm pe o șlefuire instructivă, în special educativ-emoțională-artistică-culturală, abordată inter- și transdisciplinar, holistic, provocându-i permanent către tărâmurile ale imaginației, fanteziei *nemaiauzite, nemaiaabordate...* Noi credem că aceste cerințe în actul educațional ar fi de dorit în formarea discipolilor noștri de azi, în secol XXI! Și ca o parafrază la gândul muzicianului R. Schumann – și cadrele didactice au același rol: „Să trimită lumină în întunericul din inimile oamenilor – iată datoria unui... cadru didactic!”

Tot în atenția organizatorilor Colocviului se află și *cinstirea celor care ne-au format pe noi*, dascălii de astăzi, de aceea în urmă cu mai mulți ani am introdus în programul CNM momentul *IN MEMORIAM* sau *IN HONOREM*, prilej cu care rememorăm activitatea înaintașilor noștri. Anul acesta avem șansa de a sărbători o personalitate emblematică a culturii muzicale naționale și internaționale – compozitorul, dirijorul, profesorul universitar doctor – **SABIN PAUTZA**, ctitor de *Școală muzicală ieșenă modernă*, care s-a format pe meleagurile moldave ca dirijor de cor și orchestră, s-a consacrat pe scena componistică, dedicându-se activității de profesor timp de douăzeci de ani.

Studiile de muzicologie XV debutează cu secțiunea *In Honorem – Sabin Pautza*, unde sunt prezentate 12 documente, din care șapte *scrisori deschise* adresate omagiatului, fiind semnate de prof. univ. dr. Mihail Cozmei, prof. univ. dr. Romeo Cozma de la Universitatea Națională de Muzică „George Enescu” Iași, prof. univ. dr. Cristian Misievici – Academia de Muzică „Gheorghe Dima” Cluj-Napoca, muzicolog Daniela Caraman Fotea, artist liric Ionel Voineag, redactor muzical – Daniela Vlad, precum și adevărate *confirmări epistolare* de o inestimabilă valoare, elaborate de

¹ Cuvintele au fost atribuite lui R. Schumann de către cronicarul Alexander Wheelock Thayer în ediția *Dwight's Journal of Music*, din 14 aprilie 1855, și ele au devenit faimoase atunci când pictorul abstracționist rus Vasili Kandinski s-a referit la ele în eseu *Cu privire la spiritualitate în artă*, recunoscând legătura dintre muzică și pictură.

compozitorii Roman Vlad și Dorin Pop, din partea Casei Albe a SUA – președintele Bill Clinton și documentul prin care se stipulează acordarea Decorației *NIHIL SINE DEO*, din partea Casei Regale a României, semnată de Regele Mihai I.

În *Volumele XV* au fost reunite un număr de 31 de lucrări, dintre care șase sunt semnate de vitorii muzicienți-muzicologi: Ema Laura Stanciu, anul II, Master, de la Universitatea Națională de Arte „George Enescu” Iași, îndrumător științific – prof. univ. dr. Luminița Duică, alături de elevii Colegiului Național de Artă „Octav Bancilă” Iași – Bianca Maria Halapciuc, Maria-Isabella Munteanu, Elena-Teodora Păiuș, Ștefana Gabriela Nastasă, Viviana Țaga-Radu și Ștefania-Bianca Vorniceanu, toți fiind îndrumați de prof. dr. Carmen Alimășanu. Lucrările lor sunt incluse în secțiunea a treia a volumului, având posibilitatea să-și prezinte *cântările și descoperirile* muzicologice. Subiectele preferate de ei arată preocupările de cercetare, documentare prin prezentarea personalității prof. univ. dr. Gheorghe Duică, dar și interesul de a aprofunda genurile pe care le studiază la casa de instrument, inclusiv problemele de interpretare, cu particularitățile fiecărui creator – de la Wolfgang Amadeus Mozart, la exprimarea Dumnezeirii în creația romanticului Franz Liszt, de la Camille Saint-Saëns, la Igor Stravinski – ambii prezenți cu lucrări solistice pentru vioară, iar versul eminescian este pus în valoare sonoră printr-un *lied* al clujeanului Gheorghe Dima.

În secțiunea a doua a *Studiilor de muzicologie*, editate în anul 2020, se regăsesc 24 de lucrări, autori fiind cadre didactice universitare sau preuniversitare din Cluj-Napoca, București, Constanța, Târgu-Jiu, Gheorghieni, Botoșani, Iași, dar și din alte spații europene sau extracaretopene – pianist concertist, profesor univ. dr. Constantin Sandu de la Universitatea de Arte din Porto, artist liric Loredana Joandrea din Franța și profesorii dr. Morel Koren și ing. dr. Adoram Erell din Israel. Dorim să mai subliniem consecvența participării de peste zece ani la lucrările Colocviului țegăsan a colegilor-coautori, profesorii: dr. Monica Buhai, dr. Daniela Căjocaru, dr. Ilie Gorovei, dr. Hilda Iacob, dr. Agnes Orban, dr. Mihaela Sanda Popescu, dr. Amalia Szűcs-Bianaru, dr. Luminița Duică – revenind ca profesor îndrumător al studenței masterande – și drd. Lucian Cheran. Precuparea pentru editarea articolelor de specialitate a necesitat eforturile întregii echipe de redacție – profesorii: dr. Loredana-Elena Fillipescu, drd. Gabriela Rusu, Tatiana Bejan, dr. Ilie Gorovei, într-o colaborare permanentă cu consilierii editoriali de la Universitatea Națională de Arte „George Enescu” din Iași – Prof. univ. dr. Gheorghe Duică și Conf. univ. dr. Diana-Beatrice Andron – îngrijitor de editie și director al Editurii *Artes*. Astfel, putem să ne bucurăm și în acest an de lansarea celui de-al XV-lea volum de *Studii de muzicologie*.

Cu speranța unor noi întâlniri și dezbateri pe teme muzicologice, tratate și prezentate cu pasiune și competență, cu onestitate și dăruire, mulțumim fiecăruși participant la această ediție – 2020!

Profesor Maria Georgeta Popescu

CUPRINS

SECȚIUNEA IN HONOREM SABIN PAUTZA

Daniela CARAMAN – FOTEA	9
<i>Dacă Sabin Pautza n-ar fi existat, el trebuia inventat</i>	
Romeo COZMA	11
<i>Scrisoare către Maestrul Sabin Pautza</i>	
Mihail COZMEI	13
<i>Sabin Pautza – Jocul ca expresie a unei continue căutări</i>	
Morel KOREN	17
<i>Repetiții cu Maestrul Pautza</i>	
Ionel VOINEAG	19
<i>Tinerete fără bătrânețe</i>	
Cristian MISIEVICI	21
<i>Copilul teribil al generației sale</i>	
Daniela VLAD	22
<i>Dragă Maestre</i>	
Michael REDMOND	23
<i>Dear Maestro</i>	
Roman VLAD	24
<i>Stimate Domnule Pautza</i>	
Dorin POP	25
<i>Iubite coleg</i>	
Bill CLINTON, Președinte al S.U.A.	26
<i>Dear Fellow American</i>	
REGELE MIHAI I	27
<i>Decorația NIHIL SINE DEO – Casa Regală a României</i>	

SECȚIUNEA CADRE DIDACTICE

Carmen ALMĂȘANU	29
<i>Canonul Floriilor Hristos cel ce vine de Mircea Valeriu Diaconescu</i>	
Alina ANDRONIC – URSU	44
<i>Robert Schumann – Humoresca op. 20. Elemente de limbaj muzical</i>	
Mariana Cristina ARGHIR	59
<i>Funcția interdisciplinară în Carte fără sfârșit de Dan Voiculescu</i>	
Veaceslav BÎNZARI	70
<i>Cântecul tradițional de soartă și nenoroc din Basarabia</i>	
Monica BUHAI	77
<i>Activitatea lui George Georgescu la Opera Română din București</i>	
Lucian CHERAN	84
<i>Viața muzicală rusă de la Revoluția lui Lenin până la Decretul lui Jdanov</i>	
Daniela COJOCARU	101
<i>Elemente simbiotice de folclor est-european în creația lui Béla Bartók</i>	
Cătălina CONSTANTINOVICI	108
<i>Sabin Pautza, între creație și menire</i>	
Irina Zamfira DĂNILĂ	115
<i>Tradiție și autenticitate: Grupul folcloric Bucovina din Calafindești, județul Suceava</i>	

Ilie GOROVEI	129
<i>Sonate für oboe de Dan Voiculescu</i>	
Hilda Elisabeta IACOB	138
<i>Retrospectiva anului aniversar. Colegiul de Muzică „Sigismund Toduță” Cluj-Napoca</i>	
Raluca JOANDREA	149
<i>Modernisme ou Postmodernisme</i>	
Morel KOREN și Adoram ERELL	157
<i>O pedagogie digitală pentru alfabetizare muzicală?</i>	
Titiana MIRIȚĂ	161
<i>Muzica lui Tiberiu Olah în filmul Pe aici nu se trece!</i>	
George Toderică MUCEA	169
<i>Dihotomii ale improvizației muzicale</i>	
Claudia NEZELSCHI	182
<i>Jocul – O punte între geometrie și muzică</i>	
Ágnes ORBÁN	189
<i>Universul muzical al imnurilor și cântecelor religioase din Liturgia Sfântul Ioan Gură de Aur de Gheorghe Dima</i>	
Mihaela Sanda POPESCU	199
<i>Adevăr și Fals în discursul muzical. Parodia sine titulo</i>	
Ioan RĂDUCEA	209
<i>70 de ani ai Colegiului Național de Artă „Octav Băncilă” Iași</i>	
Daniel Renato RIDICHE	213
<i>Specificul stării de flux în studiul artei canto-ului clasic din perspectivă neurologică</i>	
Gabriela RUSU	218
<i>Jocul muzical - sursă primordială în dezvoltarea creativității</i>	
Constantin SANDU	237
<i>Tempo-ul sonatelor pentru pian de Ludwig van Beethoven</i>	
Anca SÎRBU	242
<i>Sabin Pautza – Proiecție biografică sau despre fascinația muzicii</i>	
Amalia SZŰCS – BLĂNARU	249
<i>Întâlnire cu Ligeti la Viena</i>	
Cristina TODI	257
<i>Zorii spectacolului coregrafic</i>	

SECȚIUNEA MASTERANZI, STUDENȚI, ELEVI

Bianca Maria HALAPCIUC	265
<i>Camille Saint-Saëns – Concertul nr. 3 pentru vioară și orchestră</i>	
Maria Isabelle MUNTEANU și Elena Teodora PĂIUȘ	269
<i>In uomini in soldati din opera Cosi fan tutte de Wolfgang Amadeus Mozart</i>	
Ștefana NASTASĂ	274
<i>Dans rus pentru vioară și pian de Igor Stravinski</i>	
Ema Laura STANCIU	279
<i>Policromii sonore în creația corală a compozitorului Gheorghe Dușică</i>	
Viviana ȚAGA – RADU	291
<i>Muzica lui Franz Liszt – posibilă formă de a vorbi cu Dumnezeu</i>	
Ștefania Bianca VORNICEANU	294
<i>Versuri eminesciene în creația de lieduri a compozitorului Gheorghe Dima</i>	

Ilie GOROVEI	129
<i>Sonate für oboe de Dan Voiculescu</i>	
Hilda Elisabeta IACOB	138
<i>Retrospectiva anului aniversar. Colegiul de Muzică „Sigismund Toduță” Cluj-Napoca</i>	
Raluca JOANDREA	149
<i>Modernisme ou Postmodernisme</i>	
Morel KOREN și Adoram ERELL	157
<i>O pedagogie digitală pentru alfabetizare muzicală?</i>	
Titiana MIRIȚĂ	161
<i>Muzica lui Tiberiu Olah în filmul Pe aici nu se trece!</i>	
George Toderică MUCEA	169
<i>Dihotomii ale improvizației muzicale</i>	
Claudia NEZELSCHI	182
<i>Jocul – O punte între geometrie și muzică</i>	
Ágnes ORBÁN	189
<i>Universul muzical al imnurilor și cântecelor religioase din Liturghia Sfântul Ioan Gură de Aur de Gheorghe Dima</i>	
Mihaela Sanda POPESCU	199
<i>Adevăr și Fals în discursul muzical. Parodia sine titulo</i>	
Ioan RĂDUCEA	209
<i>70 de ani ai Colegiului Național de Artă „Octav Băncilă” Iași</i>	
Daniel Renato RIDICHE	213
<i>Specificul stării de flux în studiul artei canto-ului clasic din perspectivă neurologică</i>	
Gabriela RUSU	218
<i>Jocul muzical - sursă primordială în dezvoltarea creativității</i>	
Constantin SANDU	237
<i>Tempo-ul sonatelor pentru pian de Ludwig van Beethoven</i>	
Anca SÎRBU	242
<i>Sabin Pautza – Proiecție biografică sau despre fascinația muzicii</i>	
Amalia SZŪCS – BLĂNARU	249
<i>Întâlnire cu Ligeti la Viena</i>	
Cristina TODI	257
<i>Zorii spectacolului coregrafic</i>	

SECȚIUNEA MASTERANZI, STUDENȚI, ELEVI

Bianca Maria HALAPCIUC	265
<i>Camille Saint-Saëns – Concertul nr. 3 pentru vioară și orchestră</i>	
Maria Isabelle MUNTEANU și Elena Teodora PĂIUȘ	269
<i>In uomini in soldati din opera Cosi fan tutte de Wolfgang Amadeus Mozart</i>	
Ștefana NASTASĂ	274
<i>Dans rus pentru vioară și pian de Igor Stravinski</i>	
Ema Laura STANCIU	279
<i>Policromii sonore în creația corală a compozitorului Gheorghe Dușică</i>	
Viviana ȚAGA – RADU	291
<i>Muzica lui Franz Liszt – posibilă formă de a vorbi cu Dumnezeu</i>	
Ștefania Bianca VORNICEANU	294
<i>Versuri eminesciene în creația de lieduri a compozitorului Gheorghe Dima</i>	